EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 2.10.2024.
COM(2024) 427 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Gada ziņojums par Eiropas Savienības humānās palīdzības darbībām, kas finansētas 2023. gadā

SATURA
RĀDĪTĀJS

Ievads.....2

Palīdzības sniegšanas globālais konteksts.....2

Atbilstošas un lietderīgas humānās palīdzības sniegšana skartajiem iedzīvotājiem 5

Pārskats par visiem ārējiem novērtējumiem, kas veikti attiecībā uz konkrētiem pasākumiem..8

Ievads

Šajā ziņojumā ir izklāstīti Savienības galvenie pasākumi un ar politiku saistītie rezultāti 2023. gadā humānās palīdzības jomā, kas īstenoti ar Eiropas Civilās aizsardzības un humānās palīdzības operāciju ģenerāldirektorāta (*ECHO*) līdzdalību. Ziņojums sagatavots saskaņā ar Padomes 1996. gada 20. jūnija Regulas (EK) Nr. 1257/96 par humāno palīdzību 19. pantu, kurā noteikts, ka Komisijai ir jāiesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ikgadējs pārskats ar kopsavilkumu par iepriekšējā gadā finansētajiem pasākumiem.

ECHO ĢD mandāts ir **palīdzēt izglābt un saglabāt dzīvības, novērst un atvieglot cilvēku ciešanas, kā arī aizsargāt to iedzīvotāju neaizskaramību un cilvēka cieņu, kurus skāris dabisks apdraudējums vai cilvēka darbību izraisītas katastrofas** ES vai ārpus tās. Atbilstoši šim kopīgajam vispārējam mērķim *ECHO* ĢD darbojas gan kā ES humānās palīdzības un ārkārtas palīdzības sniedzējs, gan kā civilās aizsardzības operāciju koordinators un veicinātājs ES līmenī, izmantojot Savienības civilās aizsardzības mehānismu (*UCPM*), kas lielā mērā darbojas ārpus ES, lai krīzes laikā ātri sniegtu ārkārtas palīdzību un humāno palīdzību, un papildina *ECHO* ĢD humānās palīdzības darbības, kā aprakstīts šajā dokumentā. *ECHO* ĢD darbības palīdz īstenot Komisijas politiskās prioritātes – spēcīgāku Eiropu pasaulē, Eiropas zaļo kursu un mūsu eiropeisko dzīvesziņu.

ES ar *ECHO* starpniecību sniedz humāno palīdzību grūtībās nonākušiem cilvēkiem visā pasaulē, balstoties uz humanitārajiem principiem – **cilvēcību, objektivitāti, neatkarību un neitralitāti** –, kas nostiprināti Līguma par Eiropas Savienības darbību 214. pantā, kā arī Eiropas konsensā par humāno palīdzību[(1)]. ES humāno palīdzību piešķir, lai palīdzētu vislielākajās grūtībās nonākušajiem neatkarīgi no viņu valstspiederības, reliģijas, dzimuma, etniskās izcelsmes vai politiskās pārliecības. Tā ir arī vērsta īpaši uz sieviešu, bērnu, vecāka gadagājuma cilvēku, slimnieku un personu ar invaliditāti vajadzībām[2].

Palīdzības sniegšanas globālais konteksts

2023. gadā bija vērojamas būtiskas humanitāra rakstura problēmas, ko izraisīja Krievijas agresijas karš pret Ukrainu, situācijas eskalācija Tuvajos Austrumos, jo īpaši Palestīnā, pastāvīgie nemieri Sudānā un ieilgušās krīzes Sāhelā. ES ir sniegusi ievērojamu atbalstu Ukrainai, un kopš 2022. gada februāra humānās palīdzības operāciju kopējais apjoms ir sasniedzis 785 miljonus EUR. Turklāt globālais pārtikas trūkums 2023. gadā sasniedza rekordaugstu līmeni, piecās valstīs draudēja bads, un Palestīna[3] piedzīvoja visnopietnāko pārtikas krīzi atminamā vēsturē.

Ilgstošās krīzes, klimata pārmaiņas, neparedzētas katastrofas un slimību uzliesmojumi ir izraisījuši nopietnas problēmas pasaules humanitārajā vidē, un tādēļ **humanitārā situācija daudzās citās pasaules daļās turpināja pasliktināties**, un tāpēc **humānās vajadzības sasniedza līdz šim nepieredzētu līmeni**. Jaunākajā pārskatā par globālo situāciju humānās palīdzības jomā 2023. gadā[(4)], ko sagatavojis Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Humānās palīdzības koordinācijas birojs (*OCHA*), ir aplēsts, ka 2023. gada beigās humānā palīdzība un aizsardzība ir nepieciešama 363,3 miljoniem cilvēku, kas ir par 11,4 % vairāk nekā 2022. gadā. Tomēr finansējums neatbilda pieaugošajām vajadzībām. Finansējuma deficīts (starpība starp humānās palīdzības vajadzībām un pieejamajiem resursiem) palielinājās no 18,3 miljardiem USD 2022. gadā līdz 27,7 miljardiem USD 2023. gada beigās[(5)].

---

(1) Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju, Eiropas Parlamenta un Eiropas Komisijas kopīgais paziņojums (2008/C 25/01).

(2) Saskaņā ar ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām, kuras līgumslēdzēja puse ir ES.

(3) Apzīmējums "Palestīna" nav uzskatāms par Palestīnas valsts atzīšanu, un tas neskar dalībvalstu individuālo nostāju šajā jautājumā.

(4) Pārskats par globālo situāciju humānās palīdzības jomā 2023. gadā, decembra atjauninājums (*Global Humanitarian Overview 2023, December Update*) (skatīts 2023. gada 31. decembrī).| OCHA (unocha.org)

(5) Pārskats par globālo situāciju humānās palīdzības jomā 2022. gadā, decembra atjauninājums (*Global Humanitarian Overview 2023, December Update*) (skatīts 2022. gada 31. decembrī).| OCHA (unocha.org)

Humānās palīdzības sniegšana joprojām ir sarežģīta **neparedzamības, svārstīguma un nedrošības** dēļ un rada būtiskus riskus humānās palīdzības sniedzējiem. Piekļuves ierobežojumi kavē humānās palīdzības sniegšanu, jo ir **ierobežota vai liegta piekļuve** cilvēkiem, kam šī palīdzība ir vajadzīga, un tas sarežģī nepieciešamo kontroles pasākumu īstenošanu, piemēram, uzraudzību uz vietas un vajadzību novērtēšanu. Arvien smagāki **starptautisko humanitāro tiesību (SHT) pārkāpumi** vēl vairāk saasina humānās palīdzības sniegšanas riskus un sarežģītību.

Neraugoties uz šīm **grūtībām**, Komisijai **izdevās sasniegt savus mērķus** saskaņā ar prioritātēm un galvenajām darbībām, kas izklāstītas 2021. gada martā pieņemtajā Komisijas paziņojumā par ES humanitāro rīcību "Jaunas problēmas, tie paši principi"[(6)]. **ES joprojām bija galvenā humānās palīdzības sniedzēja pasaulē** un sniedza principos balstītu un vajadzībām atbilstīgu humāno palīdzību 114 valstīs[(7)], nodrošinot 9,4 % no kopējā pasaules humānās palīdzības sistēmā izmantotā finansējuma[(8)]. ES mērķis ir nodrošināt, lai finansējums būtu pieejams pēc iespējas lielākam skaitam grūtībās nonākušo cilvēku pēc iespējas lielākā skaitā valstu un lai tiktu sniegta ātra, efektīva un visaptveroša atbildes reakcija. Šajā ziņā būtisku atbalstu sniedz *ECHO* ĢD vietējais tīkls (50 biroji 40 valstīs ar aptuveni 430 valsts un starptautiskajiem darbiniekiem). Sākotnējais 2023. gada humānās palīdzības budžets tika noteikts **1 643 miljonu EUR** apmērā[(9)]. Gada laikā tika saņemti vairāki budžeta palielinājumi[(10)] no šādiem avotiem:

- rezerve solidaritātei un palīdzībai ārkārtas gadījumos (*SEAR*), lai pārvarētu vairākas krīzes, citstarp krīzi Ukrainā un pārtikas trūkuma situācijas pasliktināšanos visā pasaulē (579,3 miljoni EUR);
- pārdale, palielinājumi un pārvietojumi no VI izdevumu kategorijas instrumentiem, lai risinātu krīžu sarežģītību Palestīnā, Armēnijā vai Čadā (69,7 miljoni EUR);
- *Virement Aide Humanitaire* [humānās palīdzības nodošana] (*VAH* – Finanšu regulas 30. panta 2. punkts); piešķirta Mauritānijai (2,7 miljoni EUR);
- ārējie piešķirtie ieņēmumi no dalībvalstīm (5,4 miljoni EUR).

Galīgais **2023. gada humānās palīdzības budžets** bija **2 421,8 miljoni EUR**, kas ļauj Komisijai reaģēt ne tikai uz plaša mēroga humanitārajām krīzēm, piemēram, Ukrainā, Sīrijā, Palestīnā vai Sudānā, bet arī aizmirstajām krīzēm, piešķirot 17 % [(11)] no sava sākotnējā 2023. gada budžeta (286 miljonus EUR) šādām krīzēm[(12)]. I pielikumā ir sniegts pārskats par budžetu, kas piešķirts saistībā ar galvenajām krīzēm, uz kurām attiecas Komisijas darbības 2023. gadā.

Galvenās darbības dažādos pasaules reģionos var apkopot, kā izklāstīts tālāk.

- **Dienvidaustrumu Eiropa, austrumu kaimiņreģions un Turcija:** humānās palīdzības pasākumus reģionā joprojām spēcīgi ietekmēja Krievijas agresijas karš pret Ukrainu, un tie aptvēra dažādas nozares, tostarp sagatavošanos ziemas apstākļiem, palīdzību skaidrā naudā, aizsardzību, veselības aprūpi un izglītību. Komisija 2023. gadā Ukrainai piešķīra 300 miljonus EUR, lai risinātu neatliekamās humanitārās vajadzības, un tie sasniedza vairāk nekā 17,6 miljonus cilvēku, kam šī palīdzība nepieciešama. Turklāt 20 miljoni EUR tika darīti pieejami ārkārtas palīdzībai, lai apmierinātu uz Moldovu aizbēgušo

(6) Komisijas Paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par ES humanitāro rīcību:jaunas problēmas, tie paši principi. COM(2021)/110 final

(7) Rādītāja izmaiņas daļēji ir saistītas ar metodikas maiņu pēc izmaiņām *UNFTS* vietnē.

(8) ANO finanšu uzraudzības sistēma, 2023. gada kopsavilkums par globālo finansējumu.

(9) Šī summa neietver atbalsta izdevumus (BA pozīcijas). Ieskaitot šādus izdevumus, sākotnējā kopējā instrumenta summa 2023. gadā bija 1 654,8 miljoni EUR.

(10) Papildus šādiem palielinājumiem no operatīvās rezerves tika mobilizēti 121,7 miljoni EUR.

(11) Salīdzinājumā ar sākotnējo budžetu 1 687 miljonu EUR apmērā, ko veido sākotnējais budžets (1 643 miljoni EUR) plus sākotnējā darbības rezerve (122 miljoni EUR, atskaitot līdzekļus sagatavotībai katastrofām (78 miljoni EUR). Sākotnējais budžets, kas piešķirts aizmirstajām krīzēm, veidotu 17,5 % no iepriekš minētā budžeta.

(12) T. i., smagas un ilgstošas krīzes, kas nepiesaista plašsaziņas līdzekļu uzmanību, un gadījumi, kad starptautiskās palīdzības līmenis skartajiem iedzīvotājiem ir nepietiekams, piemēram, Haiti vai rohindžu krīzes gadījumā.

Ukrainas bēgļu vajadzības, kā arī viņu uzņēmējkopienu vajadzības. Turcijā Komisija piešķīra 78,2 miljonus EUR[13], lai atbalstītu gan neaizsargātus bēgļus, gan Turcijas iedzīvotājus, kurus skāra divas 2023. gada februāra zemestrīces. Turklāt Ārkārtas sociālās drošības tīkls (*ESSN*) 2023. gada jūlijā tika veiksmīgi nodots no humānās palīdzības uz attīstības finansējumu *NEAR* ĢD ietvaros saskaņā ar humanitāro un attīstības pasākumu saiknes stratēģiju.

- **Austrumāfrika un Āfrikas dienvidi:** šajā reģionā joprojām notiek konflikti, iedzīvotāju pārvietošana, epidēmijas un valda ekstremāli laikapstākļi (ilgstoši plūdi un sausums Lielajā Āfrikas ragā un intensīva ciklonu sezona, jo īpaši Madagaskarā, Malāvijā un Mozambikā). Humanitārā situācija daudzās valstīs, piemēram, Sudānā, Kongo Demokrātiskajā Republikā (KDR), Āfrikas ragā (Somālijā, Etiopijā, Kenijā), Dienvidsudānā, Ugandā, Burundi un Mozambikā, izraisīja vispārēju pārtikas trūkumu un iztikas līdzekļu zudumu. Komisija arī mobilizēja papildu resursus, lai novērstu ietekmi, ko radīja konflikts Sudānā, kurš sākās 2023. gada aprīlī un izraisīja lielāko pārvietoto personu krīzi visā pasaulē, kā arī humanitāro krīzi, kas ietekmē plašāku reģionu. Sākotnējais budžets 330,7 miljonu EUR apmērā tika palielināts līdz vairāk nekā 595,02 miljoniem EUR, lai risinātu šīs un citas neatliekamās humānās vajadzības šajā reģionā.
- **Tuvie Austrumi:** pēc 2023. gada 7. oktobra teroristu uzbrukuma Izraēlai, no tā izrietošā konflikta Gazā un lielākās daļas Gazā dzīvojošo palestīniešu iedzīvotāju (1,7 miljoni cilvēku) pārvietošanas Komisija četrkāršoja humāno palīdzību Palestīnai līdz vairāk nekā 100 miljoniem EUR[14], lai apmierinātu palestīniešu pamatvajadzības. Komisija arī turpināja risināt Sīrijas iedzīvotāju vajadzības, ko vēl vairāk saasināja 2023. gada februārī notikušās zemestrīces, un sniedza palīdzību vairāk nekā 182 miljonu EUR apmērā (t. i., piegādāja pārtiku, zāles, tīru ūdeni, nodrošināja ārkārtas pajumti, aizsardzību un izglītību ārkārtas situācijās). Jordānijā un Libānā vairāk nekā 79 miljoni EUR tika piešķirti Sīrijas bēgļu un neaizsargātu uzņēmējkopienu atbalstam.
- **Rietumāfrika un Centrālā Āfrika:** Komisija piešķīra vairāk nekā 181,5 miljonus EUR no sava sākotnējā budžeta, lai novērstu pārtikas trūkumu un risinātu uztura nepietiekamību, ko galvenokārt izraisa konflikti, un valsts iekšienē pārvietoto personu daudznozaru vajadzības, lai nodrošinātu personāla un preču transportēšanu un atbalstītu sagatavotību katastrofām Sāhelas reģiona valstīs, Čada ezera baseinā, Kamerūnas ziemeļrietumu un dienvidrietumu daļā, Nigērijas ziemeļrietumos un Centrālāfrikas Republikā. Tika piesaistīti papildu līdzekļi, jo īpaši nolūkā risināt pārtikas trūkuma problēmu, un tā rezultātā galīgais budžets šim reģionam sasniedza vairāk nekā 279,3 miljonus EUR.
- **Ziemeļāfrika, Irāka un Arābijas pussala:** Komisija piešķīra 143 miljonus EUR, lai apmierinātu konfliktu skarto pārvietoto iedzīvotāju un bēgļu vajadzības Ziemeļāfrikā (Lībijā, Ēģiptē un Alžīrijā – Rietumsahāras bēgļi) un Irākā, kā arī to cilvēku vajadzības, kurus skāris konflikts Jemenā, aptverot daudznozaru palīdzību tādās jomās kā ūdens, sanitārija un higiēna, pārtika un uzturs, izglītība ārkārtas situācijās, veselības aprūpe, tostarp garīgās veselības un psiholoģiskais atbalsts, integrēta aizsardzības reakcija, juridiskā palīdzība (civilā dokumentācija) un patvēruma intervences pasākumi. Papildu finansējums, kas galvenokārt tika piešķirts, lai reaģētu uz konfliktu Jemenā, nodrošināja, ka galīgais piešķīrums šim reģionam ir 183,12 miljoni EUR.
- **Āzija un Klusā okeāna reģions:** Komisija 2023. gadā šim reģionam piešķīra vairāk nekā 258,59 miljonus EUR, galvenokārt pievēršoties Afganistānas iedzīvotāju (jo īpaši sieviešu un meiteņu, kuru tiesības un iespējas vēl vairāk ierobežoja *Taliban* pagaidu vadība) pieaugošajām humanitārajām vajadzībām, un risinot pieaugošās humanitārās vajadzības saistībā ar daudzšķautņaino krīzi Mjanmā, tostarp piespiedu pārvietošanu uz

(13) Šī summa ietver līdzekļus no pārdalītajiem līdzekļiem, Turcijas 2023. gada *HIP* un ārkārtas situāciju rīkkopas.
(14) Tostarp 92,5 miljoni EUR no *HIP* un 10 miljoni EUR, kas mobilizēti ar *EHRC* starpniecību.

kaimiņvalstīm, galvenokārt Bangladešu. Pakistānā tika sniegts atbalsts pēc intensīvajiem plūdiem, un tika risinātas arī vajadzības, ko radīja dabas katastrofas un Mindanao konflikts Filipīnās. Komisija pievērsās humanitārajām sekām, ko radīja tropiskie cikloni un sausums, kas skāra vairākas Klusā okeāna salas.

- **Ziemeļamerika, Dienvidamerika un Karību jūras reģions:** Komisijas darbības bija vērstas uz palīdzības sniegšanu cilvēkiem, kurus skārušas iekšējās un reģionālās krīzes sekas Venecuēlā, bruņotais konflikts Kolumbijā, sarežģītā krīze Haiti, kā arī plaši izplatītā organizētā vardarbība Centrālamerikā, Meksikā un Ekvadorā. Tika risinātas pārvietoto cilvēku humanitārās vajadzības visā kontinentā, dabas un klimata katastrofu ietekme, akūts pārtikas trūkums un uztura nepietiekamība, un tika sniegts atbalsts sagatavotībai katastrofām. Sākotnēji Komisija reģionam piešķīra vairāk nekā 81 miljonu EUR, šī summa tika palielināta, un gada beigās tā sasniedza 152,82 miljonus EUR.

Komisija sadarbojas ar **aptuveni 220 partneriem** (no tiem 118 tika finansēti ar 2023. gadā parakstītiem līgumiem – saraksts iekļauts II pielikumā). 45,9 % no 2023. gada finansējuma tika sadalīti nevalstiskajām organizācijām (NVO), 43,3 % – ANO aģentūrām, 10,6 % – starptautiskajām organizācijām un 0,2 % – valsts organizācijām.

Atbilstošas un lietderīgas humānās palīdzības sniegšana skartajiem iedzīvotājiem

Atbalstot daudzpusēju sadarbību un uz noteikumiem balstītu pasaules kārtību, Komisija aktīvi turpināja humānās palīdzības aizstāvību un politikas izstrādi Eiropas un pasaules līmenī, strādājot pie prioritātēm, kas noteiktas paziņojumā par ES humanitāro rīcību[15]. Īstenojot saistības, kas tika uzņemtas saskaņā ar **Lielo vienošanos** [16], tika panākts ievērojams progress, jo īpaši attiecībā uz kvalitatīvu finansējumu, skaidru naudu un lokalizāciju. Tika turpinātas iemaksas valstīs izveidotajos kopējos fondos [17], lai vēl vairāk veicinātu lokalizāciju un mazāk iezīmētu finansējumu. Tika ieviests ilgtermiņa **plānošanas partnerību** modelis [18], ar kuru atbalsta kopīgu stratēģisku interešu pieejas ar 12 jaunām programmās balstītām partnerībām, kas sāktas 2023. gadā. Turklāt Komisija aizstāvēja to, lai būtiski uzlabotu humānās palīdzības finansēšanas centienus un labāk sadalītu atbildību starp palīdzības sniedzējiem, citstarp dalībvalstīm. Šajā sakarā ES Padome 2023. gada maijā pieņēma brīvprātīgu mērķrādītāju, kas mudina dalībvalstis un citus līdzekļu devējus humānajai palīdzībai atvēlēt 0,07 % no sava nacionālā kopienākuma.

Attiecībā uz **humānās palīdzības loģistikas politiku** [19] Komisija turpināja atbalstīt stratēģisko, transversālo pieeju piegādes ķēdei, kas Padomes secinājumos (9282/23) [20] tika atzīmēta kā būtiska finansējuma deficīta novēršanai. 2023. gadā pabeigtajā novērtējuma pētījumā [21] tika apstiprinātas šīs stratēģijas vērtības un ieteikts to turpināt. 2023. gadā turpinājās humānās palīdzības partneru apmācība un labas prakses veicināšana, augsta līmeņa izpratnes veicināšana un operatīvie norādījumi (par humāno loģistiku). Šis temats tika apspriests arī Eiropas Humānās palīdzības forumā (*EHF*) 2023. gadā.

2023. gadā turpināja izstrādāt **Eiropas humānās palīdzības spēju (*EHRC*)** [22] operatīvos instrumentus, palīdzot Komisijai atbalstīt partnerus un atvieglot humāno palīdzību, piegādājot humānās palīdzības preces un transportējot humānās palīdzības darbiniekus uz grūti sasniedzamām teritorijām, kurās palīdzību citādi nevarētu sniegt. 2023. gadā *EHRC*

[15] COM(2021)/110 final, sk. 5. zemsvītras piezīmi.
[16] Lielā vienošanās
[17] Ukraina, Afganistāna, Dienvidsudāna un Venecuēla.
[18] Partnerības plānošanas jomā.
[19] *ECHO* ĢD tematiskās politikas dokuments: *Humanitarian logistics policy* (Humānās palīdzības loģistikas politika).
[20] Padomes secinājumi par humānās palīdzības finansējuma deficīta novēršanu, 2023. gada 22. maijs
[21] Izvērtējums par humānās palīdzības loģistiku Eiropas Komisijas Civilās aizsardzības un humānās palīdzības operācijās (2018–2022)
[22] *ECHO* ĢD: Eiropas humānās palīdzības spēju faktu lapa.

reaģēja uz 16 krīzēm, kas skāra 15 valstis [23], piešķirot 56,58 miljonus EUR *EHRC* spēju un pakalpojumu attīstīšanai un izvēršanai. Konkrētāk:

- 85 ES humānās palīdzības gaisa tilta lidojumi sasniedza deviņas valstis, un tika pārvadātas vairāk nekā 3 880 tonnas humānās palīdzības preču:
- ES humānās palīdzības avioreisos 7 valstīs tika pārvadātas vairāk nekā 490 tonnas un 19 400 humānās palīdzības darbinieku;
- vairāk nekā 840 tonnas no *EHRC* krājumiem tika ziedotas partneriem vairāk nekā 4,4 miljonu EUR vērtībā.

Komisija pilnībā izmantoja savu **ārkārtas situāciju rīkkopu**, kas sastāv no reaģēšanas instrumenta akūtu un plašu ārkārtas situāciju gadījumā (*ALERT*), instrumenta epidēmiju gadījumā, neliela mēroga instrumenta un ārkārtas reaģēšanas fonda katastrofu gadījumā (*DREF*), sniedzot neatliekamo humāno palīdzību 44,5 miljonu EUR apmērā neparedzētiem gadījumiem visā pasaulē. Daži līdzekļu piešķiršanas piemēri:

- maza mēroga rīks tika aktivizēts 18 reizes, tostarp tika reaģēts uz: *Nova Kakhovka* aizsprosta uzlaušanu Ukrainā, cikloniem, kas skāra Vanuatu, Bangladešu, Filipīnas, kā arī plūdiem Lībijā, Haiti un Peru;
- 14 reizes tika izteikts BRĪDINĀJUMS, lai nekavējoties reaģētu uz plūdiem, kas skāra Pakistānu, Somāliju un Keniju, kā arī lai reaģētu uz tropisko ciklonu sekām Madagaskarā, Mozambikā, Malāvijā, Mjanmā un Meksikā un zemestrīcēm Turcijā, Sīrijā, Afganistānā, Marokā, Nepālā un Etiopijā;
- epidēmijām paredzētais instruments *Epidemics Tool* tika aktivizēts 8 reizes, lai atbalstītu reaģēšanu uz pērtiķu bakām KDR, uz difteriju Nigērijā, holeru Malāvijā, Etiopijā, Zimbabvē, Sudānā un Dienvidsudānā un ugunsgrēku, kas skāra veselības aprūpes iestādes Bangladešā;
- turklāt Komisija papildināja 65 *DREF* darbības, ko Starptautiskā Sarkanā Krusta un Sarkanā Pusmēness biedrību federācija (*IFRC*) īstenoja 50 valstīs, tostarp saistībā ar holeru Āfrikā un plūdiem un zemestrīcēm Ziemeļāfrikā, Dienvidaustrumāzijā un Klusā okeāna reģionā.

ECHO ĢD 2023. gadā nodrošināja politikas piemērošanu un izstrādi, sniedzot ieteikumus partneriem par kvalitatīvām, saskaņotām un atbildīgām ES finansētām humānās palīdzības operācijām.

Ņemot vērā pieaugošos konfliktus, augstās pārtikas cenas Krievijas agresijas kara pret Ukrainu, ekonomikas satricinājumu un klimatisko apstākļu dēļ, Komisija **pārtikas palīdzībai, uzturam un bada novēršanai** piešķīra aptuveni 670 miljonus EUR [24] ar kopējām saistībām 8,3 miljardu EUR apmērā 2021.–2024. gadam, lai atbalstītu Eiropas komandas reakciju uz globālo pārtikas krīzi.

Veselības aizsardzības projektiem tika piešķirti 334 miljoni EUR, lai atbalstītu globālās veselības aprūpes sistēmas un sniegtu dzīvību glābjošu medicīnisko aprūpi, īpašu uzmanību pievēršot epidēmiju profilaksei, sagatavotībai un reaģēšanai uz tām, kā arī garīgās veselības un psiholoģiskajam atbalstam un seksuālajai un reproduktīvajai veselībai.

ECHO ĢD turpināja koncentrēties uz **ūdens, sanitārijas un higiēnas (*WASH*)** politiku, cenšoties uzlabot piekļuvi drošam dzeramajam ūdenim, taisnīgiem sanitārijas un higiēnas pakalpojumiem cilvēkiem, kurus skārušas humanitārās krīzes.

ECHO ĢD 2023. gadā daudzpusējos forumos un augsta līmeņa pasākumos turpināja sistemātiski iestāties par starptautiskajām humanitārajām tiesībām, sniedzot publiskus paziņojumus un iesaistoties daudzpusējos forumos un, aptverot tādus tematus kā

[23] Afganistāna, Burkinafaso, Kongo Demokrātiskā Republika, Ēģipte/Palestīna, Kenija, Madagaskara, Mali, Armēnija, Nepāla, Nigēra, Somālija, Sudāna, Čada, Sīrija, Ukraina.

[24] Pārsniedz vidējo finansējumu 530 miljonu EUR apmērā gadā laikposmā no 2019. līdz 2021. gadam.

humanitārā diplomātija, humānās palīdzības darbinieku aizsardzība, karadarbība pilsētās un starptautisko humanitāro tiesību ievērošanas uzlabošana nolūkā aizsargāt humanitāro telpu. *ECHO* ĢD turpināja veicināt dialogu starp līdzekļu devējiem, regulatoriem, vietējām iestādēm, humānās palīdzības sniedzējiem un privāto sektoru, lai nodrošinātu humānās palīdzības sniegšanu visiem, kam tā ir vajadzīga. Turklāt minētais ĢD koncentrējās uz SHT pārkāpumu uzraudzības stiprināšanu, cita starpā stiprinot datu vākšanas un uzraudzības standartus un pastiprinot uz pierādījumiem balstītu aizstāvību. *ECHO* ĢD arī uzsāka pirmo projektu nolūkā sniegt tūlītēju, konkrētu un taustāmu juridisko, medicīnisko un materiālo atbalstu humānās palīdzības darbiniekiem, kas cietuši no uzbrukumiem.

ECHO turpināja atbalstīt **ES ierobežojošo pasākumu atbilstību starptautiskajām humanitārajām tiesībām**, veicinot humanitāro izņēmumu, jo īpaši humanitāro atbrīvojumu, konsekventu iekļaušanu ES sankciju režīmos saskaņā ar ANO Drošības padomes Rezolūciju 2664(2022). 2023. gadā humanitārais atbrīvojums tika ieviests aptuveni 30 ES sankciju režīmos, tostarp attiecībā uz Mjanmu, Nikaragvu, Nigēru, Sudānu, Sīriju, Venecuēlu un Jemenu.

Komisija 15 % no sava finansējuma piešķīra **aizsardzības** pasākumiem, jo joprojām bija **jākoncentrējas uz visneaizsargātākajām personām** un tā bija prioritāte tādēļ, ka joprojām turpinājās SHT pārkāpumi un bija plaši izplatīti riski un vardarbības gadījumi. Dzimums un vecums, kā arī personu ar invaliditāti[25] iekļaušana tika integrēta visās intervences nozarēs, un sistemātiski tika pievērsta uzmanība visu veidu vardarbībai pret bērniem. Reaģējot uz novērojumiem vairākās nesenās un pašreizējās krīzēs, lielāka uzmanība tika pievērsta ar konfliktiem saistītai seksuālai vardarbībai. Komisija pastiprināja savas darbības, aicinot pastiprināt bērnu aizsardzību, tostarp aizstāvību, kā arī izklāstīja bērnu īpašās vajadzības saistībā ar bruņotiem konfliktiem. Komisija aktīvi sadarbojās ar Globālās aizsardzības grupu un turpināja aktīvi piedalīties "Aicinājumā rīkoties, lai ārkārtas situācijās aizsargātu pret vardarbību, kas saistīta ar dzimumu".

Komisija turpināja īpašu uzmanību pievērst **izglītībai ārkārtas situācijās (*EiE*)**, uzturot vērienīgo apņemšanos ieguldīt izglītībā 10 % no ES sākotnējā gada humānās palīdzības budžeta. Attiecīgi 162 miljoni EUR tika piešķirti, lai atbalstītu krīzes skarto bērnu un jauniešu piekļuvi drošām un kvalitatīvām mācībām.

Lai samazinātu humānās palīdzības radīto oglekļa pēdu un kaitējumu videi, visām ES finansētajām palīdzības darbībām 2023. gadā kļuva obligātas **minimālās vides prasības un ieteikumi** [(26)]. 2023. gadā tika publiskoti arī jauni brīvprātīgi vides rādītāji nolūkā palīdzēt partneriem savos projektos atspoguļot minimālās vides prasības. ES kļuva arī par pirmo Humānās palīdzības organizāciju Klimata un vides hartas sekretariāta finansiālo atbalstītāju (200 000 EUR).

Komisija 2023. gadā arī turpināja stiprināt atbalstu sagatavotībai katastrofām [(27)], veicinot **sagatavotību dažādiem apdraudējumiem un prognozējošu rīcību**. Turklāt pēc 2023. gada ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu samita deklarācijas, kurā atzīts, cik svarīga ir starptautiskā sadarbība sagatavotības katastrofām un katastrofu riska pārvaldības jomā, Komisija ir strādājusi pie saprašanās memoranda sagatavošanas, lai veicinātu ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu starptautiskās sadarbības pasākumus attiecībā uz sagatavotību katastrofām un to novēršanu, kā arī lai veicinātu informācijas apmaiņu un apmācības iespējas. 2023. gadā mērķtiecīgām sagatavotības darbībām tika piešķirti vairāk nekā 78 miljoni EUR. 32,3 % no ES finansētajām humānās palīdzības operācijām ietvēra sagatavotības katastrofām elementus [(28)].

ECHO ĢD 2023. gadā izstrādāja arī virkni **komunikācijas pasākumu**, kuru mērķis bija

[(25)] Saskaņā ar norādījumiem "*The Inclusion of Persons with Disabilities in EU-funded Humanitarian Aid Operation*" ("Personu ar invaliditāti iekļaušana ES finansētajā humānās palīdzības operācijā").
[(26)] guidance_on_the_operationalisation_of_the_mers_for_eu-funded_humanitarian_aid_operations.pdf (europa.eu).
[(27)] 2021. gadā pieņemtās pieejas īstenošana (*ECHO* ĢD norādījumi par sagatavotību katastrofām).
[(28)] Šis skaitlis izriet no pārskatītās metodikas, kas balstās tikai uz ES humānās palīdzības partneru ziņojumiem un var neietvert sagatavotības integrēšanas centienus citos operāciju sektoros.

saglabāt augsta līmeņa sabiedrības atbalstu un politisko atbalstu ES humānajai palīdzībai, balstoties uz ES solidaritātes stāstu. Piemēram, *ECHO* ĢD publicēja vairākus centrālos un vietējos paziņojumus presei (sadarbībā ar humānās palīdzības partneriem) un atsāka vairākus apmeklējumus uz vietas ar Eiropas žurnālistiem. *ECHO* ĢD 2023. gadā rīkoja **humānās palīdzības kampaņu "*Education, no matter what*" ("Izglītība – svarīgākais!")**, kura aizstāvēja tiesības uz kvalitatīvu izglītību ikvienam, tostarp ārkārtas situācijās, un sasniedza vairāk nekā 29 miljonus cilvēku 14 dalībvalstīs. Attiecībā uz **digitālajiem plašsaziņas līdzekļiem** ir palielinājies sociālo mediju kanālu sekotāju skaits (+ 5,71 %) un ievērojami palielinājies sociālo plašsaziņas līdzekļu iespaids (+ 26,4 %), savukārt *ECHO* ĢD tīmekļa vietne sasniedza mērķrādītāju – 2 miljonus skatījumu.

Pārskats par visiem ārējiem novērtējumiem, kas veikti attiecībā uz konkrētiem pasākumiem

Komisijas izvērtēšanas dienesti ir atbildīgi par izvērtēšanas funkcijas vadību, koordināciju, uzraudzību un ziņošanu. Viņi savlaicīgi sagatavo augstas kvalitātes izvērtēšanas rezultātus, lai nodrošinātu pierādījumus pamatotu lēmumu pieņemšanai un pārskatatbildībai. Izvērtējumi var būt ģeogrāfiski, tematiski vai vērsti uz konkrētu partnerību. III pielikumā ir sniegts 2023. gadā pabeigto un notiekošo izvērtējumu saraksts.

ATTIECĪGĀS SAITES

- Vispārīga informācija par *ECHO*:
  http://ec.europa.eu/echo/en
- Finanšu informācija par Eiropas Komisijas humānās palīdzības darbībām 2023. gadā:
  2023. gada finansēšanas lēmumi (lielas ietekmes projekti (*HIP*)) – Eiropas Komisija (europa.eu)
- Operatīvā informācija par iepriekšējiem gadiem:
  Eiropas Civilās aizsardzības un humānās palīdzības operācijas | Eiropas Komisija (europa.eu)
- 2023. gada darbības pārskati:
  ECHO ĢD 2023. g. DP (europa.eu)
- Pārvaldības un snieguma ziņojums par 2023. gadu:
  Pārvaldības un snieguma ziņojums par 2023. gadu –Eiropas Komisija (europa.eu)
- *ECHO* ĢD novērtējuma ziņojumi:
  https://ec.europa.eu/echo/funding-evaluations/evaluations_en
- Eiropas Komisijas un dalībvalstu humānās palīdzības finansējuma dati:
  Sākumlapa – Eiropas Komisija (europa.eu)